

MAGYAR PÉNZZÜGY

A PÉNZINTÉZETEK, RÉSZVÉNYTÁRSULATOK ÉS A NAGYIPAR KÖZLÖNYE.
POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, PÉNZ-, BIZTOSÍTÁS- ÉS KÖZLEKEDÉSÜGYI SZAKLAP.

Előfizetési ár: Egy évre 24 kor. — félévre 12 kor. —
HITELES SORSOLÁSI ÉRTESÍTŐ MELLÉKLETTEL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
KORMOS ALFRÉD

Megjelenik minden csütörtökön.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest, V., Sas-utca 13.

TARTALOM: Az 1907/8. évi termés. — A Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankja és a bankkardel. — Szavazati arány részvénytársaságoknál. — Pénz- és értékpapírpiacz. — A gabonatozsdéről. — Különfélek. — Közgyűlési határidők. — Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok czégjegyzése. — Szerkesztői üzenetek

Az 1907/8. évi termés.

A földmívelési minisztérium által e hó 18-án közzétett termésbecslés az 1907/8. évi aratási eredményt most már oly módon tünteti fel, hogy a kimutatás csak csekély változást szenvedhet. A buza, rozs és árpa aratása, sőt cséplése is az ország legnagyobb részében már véget ért, csupán a zab aratását késleltették az ország északi részeiben az esőzések. Ekként az augusztus 15-én felvett becslések már tulnyomóan próbacseplésekre lévén alapítva, nagyobb változások nem várhatók. Igaz, hogy az utóbbi napokban az ország több részében fellépett viharok és jégesők a már behordott gabonában is károkat okoztak, de e károsodások, miután a kedvezőtlen időjárás a gabonát már nem találta a termőterületeken, mennyiségbeni lényeges eltéréseket nem eredményeznek és inkább a minőséget befolyásolják.

Ekként számot vehetünk az ideai aratás eredményével és Magyarország 1907/8. évi gabona-termésének *mai értékét* is megállapíthatjuk. Mindenekelőtt megjegyezzük, hogy az augusztus 15-iki termésbecslés a buza hozamát 1·4, a rozs hozamát 0·4, az árpa hozamát 0·5, a zab hozamát 0·3 millió métermázsával többre becsüli az augusztus elsei becslésnél, ami bizonyítékaul szolgál annak, hogy csak a próbacseplésekre alapított becslés felelhet meg a tényeknek. Összehasonlítva az ideai terméshozamot az 1902-ig visszamenő aratási eredményekkel, a következő adatokat nyerjük:

Év	buza millió	rozs méter	árpa mázsák	zab ban.
1902.	49.68	14.94	14.28	12.93
1903.	44.08	12.91	14.06	12.68
1904.	37.31	11.98	10.87	9.11
1905.	42.87	13.74	13.60	11.32
1906.	53.73	14.15	15.18	12.73
1907.	32.79	10.69	13.73	11.53
1908.	39.45	12.03	12.22	10.26

E kimutatásból láthatólag az ideai aratás buzában kerek 7, rozsban 1·3 millió métermázsával kedvezőbb a tavalyinál, ellenben árpában 1·5, zabban 1·2 millió métermázsával kedvezőtlenebb, egészben véve pedig a gyenge középtermést alig-alig közelíti meg és igen messze áll az 1906. évi jó terméstől.

A termett gabona *becsértékét*, a termés mennyiségét milliókra kerekítve ki és a tőzsdei középárakat véve alapul, a következőkben állapíthatjuk meg: A buza 40 millió métermázsája hozama, mázsánként 23 koronával számítva 920 millió, 12 millió métermázsája rozs 18·60 koronával 223 millió, 12 millió mm. árpa 15½ koronával, 186 millió, 10 millió mm. zab 16·60 koronával 166 millió korona értéket képvisel, az ideai gabonatermés összértéke tehát *1495 millió koronát reprezentál*. Nem szenved kétséget, hogy a világtermés várható eredményét tekintve, a világpiaczi árak akként fognak alakulni, hogy a fent kimutatott érték lényeges változást nem szenved s annak inkább emelkedése, mint csökkenése várható.

A termés-becslés most először mutatja ki számszerű összegekben a tengeri és burgonya várható hozamát is, mely azonban kivált az előbbire nézve má még csak approximativ jelentőségű. A tengeri termés 38.573,500 métermázsával van előirányozva, míg a tavalyi termés 39.528,400 métermázsával volt, minélfogva a tengeri hozama csak mintegy egymillió métermázsával kisebb a tavalyinál és még mindig igen kielégítőnek mondható. Nem így a burgonya-termés, melynek hozamát a becslés 36.140,800 métermázsára teszi, míg tavaly 48.486,900 mm. burgonya termett s így az ez évi hozam közel 12 millió métermázsával kevesebb. Ez a nagy különbség kétségkívül hátrányosan fog gabona-exportunkra visszahatni, annyival inkább, mert a takarmányhiány is jóval több gabonának a belső szükséglet fedezésére való rezerválását teszi szükségessé, mint oly években, melyekben a kenyérpótló termények és takarmány bőségesen állottak rendelkezésre.

Bár részben kárral járt, de másfelől — a gabonaüzlet szempontjából — előnyt biztosított az akörülmény, hogy a májusi s júniusi abnormis hőség következtében az aratás a szokottnál jóval előbb ment végbe s így a nyugati fogyasztó piacokon ez évben tényleg a magyar buza jelenhetett meg elsőnek. Csakhogy ezt az előnyt igen kis mértékben lehetett kihasználni, mert a Máv. már a gabona-kampány kezdetén sem volt képes elégséges vaggont rendelkezésre bocsátani. Nem is szeretünk rá gondolni, hogy mi történt volna bő aratás esetén, de az bizonyos, hogy a Máv. elhanyagolt állapota s az elkövetett bűnös mulasztások ez esetben sok millióval károsították volna meg az országot.

A Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankja és a bankkartel.

Ismeretes, hogy a Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankjának igazgatósága augusztus 15-én a kartelügyben *teljes igazgatósági ülést* tartott. Az ülés lefolyása elé nagy figyelemmel néztek az érdekeltek, mert okot az ülés megtartására olyan személyes jellegű kérdések szolgáltattak, melyek elintézésétől függött a központi hitelbanknak a bankkartel ellen való állásfoglalásának kérdése. A központi hitelbank tudvalevőleg nem lépett a kartelbe, tehát állást foglalt ellene, míg ellenben a Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja belépett. Mindkét intézetnek az élén, mint elnök, *Mándy Lajos* ny. miniszteri tanácsos áll és ezt sokan az érdekeltek közül úgy fogták fel, hogy a két állás összeférhetetlen. A teljes igazgatósági ülés azonban, — mint már több ízben — ez alkalommal is elismertette az ellentéteket, bár alig hisszük, hogy a fegyverletétel a teljes és állandó békét eredményezte volna.

Az igazgatósági ülésről a Központi hitelbank szó szerint a következő kommuniké tette közzé:

A Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankja augusztus 15-én *Mándy Lajos* elnökleite alatt tartott teljes igazgatósági ülésében foglalkozott azon teendők megállapításával, melyek a vidéki intézetek körében a bankkartel ellen megindított mozgalom irányítása céljából szükségesek. Ezuttal foglalkozott az igazgatóság egyes fővárosi lapokban megjelent személyes természetű közleményekkel és támadásokkal, melyek az intézet kebelében mellőzhetetlen egyetértés megbontására irányultak és alkalmasoknak látszottak arra, hogy a vidéki intézetek sorában visszavonást támasszanak. Az igazgatóság a kartel-kérdésben teljesen szolidaris és megtette a kellő intézkedéseket arra nézve, hogy az intézet akciója, minden személyes vonatkozás kizárásával egyedül a vidéki pénzügyintézetek érdekeinek megfelelőleg irányíttassék. Foglalkozott az igazgatóság különösen azzal a kérdéssel is: mennyiben lehetne káros befolyással a vidéki pénzügyintézetek akciójára az a körülmény, hogy a Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja a bankkartelhez a maga részéről csatlakozott. Az igazgatóság a tényállás megállapítása után meggyőződött arról, hogy a központi jelzálogbank belépése a bankkartelbe nem áll a vidéki pénzügyintézetek érdekeivel ellentétben, sőt ezen érdekek szolgálatát célozza; annál kevésbbé van tehát jogosultsága annak az állításnak, mintha az említett jelzálogbank eljárása a vidéki intézetek kartel-ellenes mozgalma bármily irányban megbéníthatná. Ezzel kapcsolatban az igazgatóság egyhangulag megállapította azt is, hogy a központi jelzálogbanknak a kartelhez való csatlakozása dacára sem a mindkét intézetnél működő elnök, sem a hasonló helyzetben levő többi igazgatósági tagok személyére nézve összeférhetlenségi eset nem forog fenn. Végül az igazgatósági tagok illetékes kijelentései alapján megállapították, hogy a Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankjának belső viszonyait tárgyzó közleményektől az igazgatóság minden tagja távol áll.

Nem bocsátkozunk annak taglalásába, hogy a teljes igazgatósági ülés tényleg olyan békés hangulatban folyt-e le, mint azt a kommuniké a közönség elé állítja: inkább örömmel fejezzük ki afelett, hogy az egyetértés megbontására irányult törekvések, legalább egyelőre, semmiféle káros eredményt nem szültek, minél fogva a központi hitelbank egész erejét a kartel elleni küzdelem kifejtésére fordíthatja. Szükségesnek találtuk volna azonban, ha a közlemény kissé tüzetesebben világította volna meg az igazgatóságnak azt a felfogását, hogy a Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjának a kartelbe való belépését miért nem tartja káros befolyásúnak a vidéki pénzügyintézetek kartel-ellenes akciójára? Mert ezen fordul meg a dolog. A távolabb állók, következésképp kevésbbé informáltak nem igen képesek megérteni, hogy miként hozható összhangba a vidéki pénzügyintézetek egyik bankjának a kartelbe való belépése, a másik, ugyancsak a vidéki takarékpénztárak érdekeit képviselő banknak pedig a kartel ellen való állásfoglalása. Annál inkább talányszerűnek tűnik ez fel a be nem avatottak előtt, mert mindkét banknak nemcsak az elnöke ugyanaz a személy, de az igazgatósági tagok nagy része is mindkét intézetnél azonos állást tölt be.

A kommuniké e tekintetben való hézagosságát kívánjuk pótolni, midőn visszamutatunk a *Magyar Pénzügy* f. évi 32. számában reprodukált ama közleményre, melyben ki van fejtve, hogy miért lépett be a Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja a bankkartelbe. E közlemény kiegészítőseül jó forrásból nyert értesülés alapján közölhetjük, hogy a központi jelzálogbank igazgatósága *már a belépés alkalmával* írásbelileg közölte a kartel vezetőségével, hogy az általa kultivált jelzálog-üzletet nem érintő bankkartelbe *csak azért lép be, hogy a vidéki pénzügyintézetek érdekeit a kartelben benn képviselje és lehetőleg érvényre juttassa.* Tényleg: a Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjáról józan észszel fel sem tehető, hogy — multjának és hivatásának teljes megtagadásával — azért lépett volna be a bankkartelbe, hogy a vidéki pénzügyintézetek érdekei ellen irányuló tevékenységnek részese legyen.

Amint fentebb említettük, az igazgatósági ülésben szárnyra bocsátott békegalambok aligha biztosítják a béke tartósságát. Hir szerint egyesek *rendkívüli közgyűlés* egybehívásán fáradoznak, melynek tárgyát szintén a két bank köztéle állásfoglalásának kérdése képezné. Ezt az akciót azonban nem tartjuk opportunusnak, mert egyenetlenkedésre vezet, ami a kartel ellen való akció sikerét gyengitené.

Egyébként a vidéki pénzügyintézetek már a saját üzletkörükben is igyekeznek a kartellel szemben helyes álláspontra helyezkedni. Több vidéki pénzügyintézet — és pedig a jelentékenyebbek közül való — elhatározta, hogy *a kartellált bankoktól viszleszámitolási hitelt egyáltalán nem vesz igénybe*, hanem a saját tőkájével addig takarózik, ameddig a takaró ér. Ennek az elhatározásnak következetes betartása és más vidéki pénzügyintézeteknek is hasonló álláspontra helyezkedése leginkább fogja biztosítani a vidéki pénzügyintézetek érdekeit.

Szavazati arány részvénytársaságoknál.

Kétségtől elavult formája a kérdések szavazás utján való eldöntésének az egyszerű szótöbbség feltétlen alkalmazása. A politikai és községi életben egyes törvények már résekert törtek az egyszerű többség korlátlan uralmán, a mikor bizonyos, igen fontos kérdések eldöntése tekintetében kétharmad, vagy ennél nagyobb szótöbbség fenforgásához kötötték a többségi felfogás érvényesülését. És ha már e tereken szükségesnek látják azt, hogy fontos kérdéseknek a véletlenül kialakult többség szeszélye szerint való eldöntése meggátoltassék, mennyivel inkább indokolt az a már régóta hangoztatott követelmény, hogy a részvénytársaságok és szövetkezetek működésének egzisztenciális ügyei intézésébe a tekintélyes kisebbség is befolyhasson. A részvénytársaságok üzleti tőkáját a részvényesek adják össze, minél fogva minden egyes részvényes ugyiszólván tulajdonosa a társasági vagyonnak, minél fogva minden egyes részvényes igényt tarthatna a tulajdonost megillető jogok gyakorlására. Nagyon természetesen minden egyes részvényesnek ezt a jogot nem lehet koncedálni, de feltétlenül megilleti az a részvényesek egy tekintélyes csoportját. Mégis a részvénytársulati élet mily sajátos félszégeket produkál. X részvénytársaság 5000 részvényre van alapítva, képviselve van a közgyűlésen 3000 részvény és a többség 1501 részvényből áll, míg a kisebbség 1499 részvényt képvisel. Egyetlenegy részvény tehát elég a tekintélyes kisebbség leszerelésére s összes javaslatainak elvetésére. Még feltűnőbbé válik az anomália, ha, amint gyakran megtörténik, az 1501 részvény 4—5 nagyrészvényes kezében van, a kik gazdag emberek ugyan, de történetesen mitsém értenek az üzlethez, míg az ellentábor által képviselt részvényesek 40—50 részvényes

közt oszlanak meg, a kik soraiban több, az ügyszőz alaposan értő szakember van.

Különösen a választások tekintetében tűnik ki a többség uralmának káros volta. Hogyan, hát a csupán egyetlen részvénytől többet felmutató többség kaparintson magához minden állást, betöltse azokat esetleg a dologhoz nem értő obskurus emberekkel? Lehetetlen állapotok ezek, melyek sok romlást okoztak már és így nem csoda, hogy a gondolkodó részvényesek köreiből hosszabb idő óta élénk eszmecserék folynak a tekintélyes kisebbség majorizálásának meggátolása, főleg pedig annak keresztülvitele érdekében, hogy a vállalat kormányzásába és a vagyonkezelés ellenőrzésébe a kisebbségnek is megfelelő befolyás biztosítható. Ezt a létező részvénytörvények egyike sem gátolja meg, mert valamennyi csak arra kötelezi a részvénytársaságokat, hogy a közgyűléseken a határozatok alakulásának módját és a részvényesek szavazati jogát az alapszabályokban tüzetesen állapítsák meg, de részletes, közkötelező instrukciókat nem tartalmaznak. A törvény tehát teljesen szabad kezett enged a részvénytársaságoknak a kisebbséget megillető jogok érvényesítésére és ha ezt a legtöbb részvénytársaság még sem teszi, annak oka elsősorban a nagyrészvényesek önző törekvéseiben, akik szívesen fogadják a „kis pénzt“ is, de a hatalmat maguknak tartják fenn, részint a tőkepenzesek öröklött konzervatív hajlamaiban rejlik.

Franciaországban és Belgiumban azonban már kezdik belátni, hogy a régi sablon további fentartása a tőke-asszociációknak részvénytársulati alapon való fentartását és továbbfejlődését egyre inkább problematikussá teszi és a részvénytársaságok sirásójává válhatik. Itt az újabb létesült részvényvállalatok a majorizálás meggátolása és a kisebbséget a választásoknál megillető jogok érvényesítése érdekében egyre inkább alkalmazzák az ugynevezett arányossági képviselést. Ez abban áll, hogy az igazgatósági és felügyelő-bizottsági állások betöltése tekintetében jogokat biztosítanak azon kisebbségi csoportoknak, melyek bizonyos számú részvény képviselőjében jelennek meg a közgyűlésen. A proporció alapszabályilag természetesen akként van megállapítva, hogy úgy az igazgatóságban, valamint a felügyelő-bizottságban betöltendő helyek többsége a közgyűlési többség által töltsék be, a kisebbség pedig, ha több csoportból áll, a képviselt részvények számának arányában a saját kebeléből jelöli, illetve választja meg a csoportot képviselő igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagokat. Természetesen bizonyos részvénytársaságnál kevesebbet képviselő ellenzéki frakciók képviselő nélkül maradnak, de már odáig a kisebbség jogainak érvényesülését még sem lehet kiterjeszteni, hogy alig néhány részvény birtokosa jogosítva legyen a vállalat kormányzásában magának részt követelni.

A proporció alkalmazását azonban még nem meríti ki a választások megejtésének ilymódon való szabályozása, hanem kiterjed a szabályozás a társaság vitális érdekeit érintő kérdések felett való döntésre is. Nevezetesen az alapszabályok megjelölik azon tárgyakat, melyek fölött a közgyűlés egyszerű szótöbbséggel dönthet, viszont azokat, melyekre nézve érvényes határozathozatalhoz kétharmad vagy háromnegyed szótöbbség szükséges. Azt lehetne a döntés ilymódon való szabályozása ellen felhozni, hogy bizonyos nagyfontosságú javaslatoknak érvényesülését meggátolja s ezzel a vállalatot veszélybe döntheti. Ezen ellenvetés jogos, de a proporció elvét életbeléptető francia és belga alapszabályok azzal hártják el a kérdéses kalamitást, hogy különbséget tesznek egyes részvényesek vagy azok egyes csoportjai által a közgyűlés elé terjesztett indítványok és az igazgatóság javaslatai között. Előbbiek eldöntésénél a proporció elve szerinti szavazás feltétlenül alkalmazandó,

míg az igazgatósági javaslatok felett a döntés mindenkor egyszerű szótöbbséggel történik, ha a javaslat az igazgatóság egyhangulag hozott határozatának felel meg, vagyis a proporciós szavazás csak az igazgatósági tagok kisebbségének kívánatára alkalmazatik.

E rendszer kétségkívül sokkal inkább megfelel a kisebbség jogai érvényesülése elvének, mintha a kisebbség a képviseltetéstől teljesen elzáratik s egy-két szótöbbséggel majorizáltak. Az arányosság elve még nem alakult ugyan ki teljesen és annak értékét még nem lehet kellőleg megbecsülni, mindazon által azt hisszük, hogy az ezen irányban tett kísérletek más országokban is utánoztatnak, miközben az eszme gyakorlati alkalmazása is egyre tökéletesebbé válik.

(Mainz.)

Fuld H. dr.,
igazságügyi tanácsos.

Pénz- és értékpapírpiacz.

Budapest, augusztus 19.

A nemzetközi pénzpiaczon az őszi kampány küszöbön állásának némi hatását már észre lehet venni, a mennyiben a pénzkereslet élénkebbé vált s különösen Berlinben és nálunk a váltó-exkompt szokatlanul nagy méreteket öltött. Másfelől azonban arra is következtetni lehet, hogy az őszi szükséglet fedezése céljából mindenütt elégséges pénz áll rendelkezésre, mert a pénz ára a nagyobb kereslet dacára sem emelkedett és a hol a medio okából némi emelkedés állott is be, ezt már 2—3 nap múlva visszaesés követte. Különösen francia pénz képezi élénk kínálat tárgyát, egyelőre azonban a francia tőkét a külföldön igen mérsékelt mennyiségben veszik igénybe. Berlinben a médió-igények a magán-kamatlábát $1\frac{1}{8}\%$ -kal 3% -ra emelték, a napipénz ára állandóan 3% maradt, ma azonban a magán-kamatláb $2\frac{7}{8}\%$ -ra ment vissza, míg a Seehandlung október végéig $3\frac{3}{4}\%$, december 20-ig $3\frac{1}{2}\%$ -ot számít. Londonban a magán-kamatláb $1\frac{1}{2}\%$. Párisban a pénz oly bőven áll rendelkezésre, hogy a magán-kamatláb egy százalékon alul esett.

A belföldi pénzpiaczon a pénzkereslet igen élénk alakot öltött s számos későbbi határidőre szóló egyezmény jött létre. A jegybanknál a benyújtások e hó 17-én $14\frac{1}{2}$ millióra emelkedtek, ami nagy részben szintén a bankkارتel működésére vezethető vissza. Ventilálva lett az a kérdés is, hogy az Osztrák-magyar bank nem-e fogja rátáját szeptember elején felemelni, illetékes helyen azonban úgy vélik, hogy ennek szükségessége ily hamar nem fog beállni és a bank valószínűleg késő őszig kijön a mostani rátával. A magán-kamatláb az élénkebb kereslet mellett sem változott. Bécsben most $3\frac{1}{2}\%$.

A nagy jegybankok legutolsó kimutatása a következő:

Osztrák-magyar bank: aug. 7. aug. 15.

	k o r o n a	
Érczkészlet	1,509,089,000	1,507,012,000
Váltótárcza	511,109,000	492,479,000
Lombard	67,820,000	67,922,000
Bankjegyforgalom	1,876,899	1,882,281,000
Adómentes jegytartalék	32,189,000	24,731,000
Bankkamatláb	4%	4%

Német birodalmi bank: aug. 7. aug. 15.

	m á r k a	
Érczkészlet	1,102,317,000	1,127,193,000
Váltótárcza	880,654,000	889,525,000
Lombard	69,268,000	74,812,000
Bankjegyforgalom	1,480,938,000	1,441,307,000
Adómentes jegytartalék	177,000,000	248,911,000
Bankkamatláb	4%	4%

<i>Angol bank:</i>	aug. 6.	aug. 13.
	font sterling	
Erczkészlet...	36.057,000	36.551,000
Váltótárca	28.520,000	27.738,000
Bankjegyforgalom	29.899,000	29.526,000
Összes tartalék	24.608,000	25.475,000
Bankjegytartalék	23.035,000	25.839,000
Bankkamatláb	2½%	2½%
<i>Francia bank:</i>	aug. 6.	aug. 13.
	f r a n k	
Aranykészlet	3,212.206,000	3,221.122,000
Ezüstkészlet	906.935,000	906.254,000
Váltótárca	668.491,000	674.223,000
Bankjegyforgalom	4,784.936,000	4,725.474,000
Bankkamatláb	3%	3%

Az értéktőzsdén a javulás, amelyről legutóbbi jelentéseinkben megemlékeztünk, rövid életű volt. A jókedv gyorsan elpárolgott, a forgalom, amely már-már sokat ígért, megcsappant és az értéktőzsdén ismét reménytelennek tűnik föl a helyzet. A tőzsdei üzlet legveszedelmesebb ellensége: a stagnáció, ütött fészket a szabadságtéri palota oszlopos csarnokaiban, a sürgést-forgást siri csönd váltotta föl, amelyet hébe-korba csak a letört kulisz panaszos elmékedései zavarnak meg. Ezt a félszeg állapotot, amely már időtlen-idő óta ólomsúlylyal nehezedik börzénkre, sok körülmény okozta, de eddig egyik részről sem történt valami, ami a javulás, az egészségedés útjára vezetne. A józan elemek teljesen elhagyogatták a piacot, amely magára hagyatva tovább veszt erejéből és ma-holnap gyógyíthatatlan betegségében teljesen elpusztul. Ezuttal két körülmény élesítette ki a tőzsde barátságatlan diszpozícióját; nevezetesen a magyar hitelbank mérlege, ha még oly szigorú szemmel bíráljuk is, éppenséggel nem mondható kedvezőtlennek, ámde a spekulánsok vérmes reményeit nem elégithette ki, mert a közzétett számadatok nem feleltek meg a várakozásnak. Pedig az osztrák hitelintézet mérlegének ismertetése után a magyar hitelbank üzleti eredményét is kedvezőbbre taksálták a tavalyinál. Ha azonban nem a laikus szemével tekintettek volna a mérlegre, hanem érdeme szerint bírálták volna azt el, más konklúzióra jutottak volna, mint arra, hogy most már minden áron realizálni kell a magyar hitelrészvényt, amely jövedelmezősége és belértéke dolgában bátran fölveheti a versenyt akár a külföldön, akár a nálunk jegyzett legelőkelőbb papirokkal. Az utolsó évek számtalan csalódása és az itteni piac kicsinyes látköre azonban nem tűri az objektív kritikát. Nálunk csak a nyereségre tekintenek, amelyet nyomban biztosítani kell. Az olyan mérleg, amely nem csigazza föl annak a pár kis játékosnak a képzeletét, akik még nem pártoltak el a budapesti börzétől, nem találatott kielégítőnek és azért kiméletlenül a piacra dobták a vezető helyi papirt és ezzel olyan barátságatlan hangulat terjedt el nálunk, aminőre már régóta nem emlékezünk. Egyébiránt megszoktuk már, hogy nálunk jóban-rosszban egyaránt mindig tuloznak és nem veszik fontolóra, hogy a tulozásnak legtöbbször olyan következményei vannak, amelyek a börzén érzékenyen megboszulják magukat.

Az osztrák textilipar hanyatló konjunkturája nagy áldozatot követelt a *Hansel*-cég bukása révén. A fizetés-képtelenség, amelyről a bécsi lapok hasábos jelentésekben emlékeznek meg, igen nagy, mert a passzívák az öt milliót megközelítik. Jóllehet a veszteség, mely a bécsi piacot éri, aránylag nem igen nagy és nagyobbára csak a *Wiener Bankverein* rovására történt, mégis nagy kedvtelenséget okozott. Attól tartanak, hogy a bukás esete szimptomatikus esemény, amelyet több más is követhet, másrésztől a multak

tanulságait leszűrve, nem lehetetlen, hogy a bajba jutott cégnek néhány kisebb üzletfele is bajba kerülhet. Egyébiránt maga az eset, mint mások is, ugy most is csak néhány napig fogja a közvéleményt izgatni, azután megint napirendre térnek felette, de hogy a jókedv, amely ebből az esetből kifolyólag ellillant, mielőbb visszatér, az még kérdéses. A pénzpiac feszültsége és a belföldi járadékpiac abnormális helyzete is gondolóba ejtette a spekulánsokat, akik most már belelovalták magukat abba a tudatba, hogy sikereket inkább csak besz-spekulációkkal érhetnek el, tehát egyet gondolván, leszerelték a hosszangazsmánokat és szép lassan beszügyletekbe bocsátkoznak, amelyeknek a konstruálása jobban megfelel a peszimizstikus életföfogásnak, amely a pénzügyi és tőzsdei helyzetet uralja. A külföldi hírekre csak részben reagáltak, amennyiben azok is kedvezőtlenek voltak, mint azt a mult hét végén egyrészt newyorki tudósítások, másrésztől francia és angol jelentésekből kivették. Azt figyelembe nem vették, hogy a rosszabb jegyzések odakünn csak tőzsdeteknikai okokon alapszanak és csak ideig-óráig maradnak a napirenden, ámde nálunk a nagy közönség tartózkodása és a benfentesek módfeletti idegessége folytán más eljárást nem is várhatunk. Még megemlítjük, hogy a külpolitika, mint azt már jeleztük, komoly aggodalomra okot nem ad, a belső politikai élet pedig még mindig a nyári szünet jegyében áll, tehát sem jó, sem rossz irányban nem folyik a tőzsdei ármozgalom irányulásába. Még a közgazdasági élet fontosabb mozzanatait sem méltányolják a börzén, máskülönben nem hagyhatták volna teljesen figyelmen kívül azt, hogy a földmivelésügyi miniszter a legutolsó vetésjelentésében meglepetést nyújtott, amennyiben az idei termés eredményét csaknem 50—60 millióval jobbnak tünteti föl, mint utolsóelőtti közleményében. Amde, amit a kedvezőtlenebb eredmények közlésekor vétkeztek, most jóvá tenni nem szándékoznak a börzén, amely nem az ész logikáját követi, hanem tisztán csak ösztöne után indul.

A nemzetközi piacon az *osztrák hitel*-részvény a félévi mérleg közzététele óta hanyatlott 634.50 K-ról 629.50 K-ig, mert rossz hatást tett az osztrák vaskartel eljárása a vasarak redukciója dolgában; végül 629.75 K áron zárult. A *magyar hitel*-részvény, amely a mult héten 748.50 K-ig emelkedett, 742 K-ig hanyatlott, végül 743.— K áron zárult. Az *államvasut*-részvény 691—693 K közt ingadozott, végül 691.50 K áron zárult. A *déli vasut*-részvényt elhanyagolták, ára 113.— K-ig lemorzsolódott.

A helyi piacon a *rimamurányi* részvény hanyatiott, mert az osztrák vaspiac lanya volt, a *villamos városi vasut* egy csekélységgel javult, a *közuti*-részvény alig tartott volt, a bankrészvények sorban emelkedtek.

A készárupiacon komoly üzlet ezen a héten sem volt. Számottevő keresletet avagy kínálatot nem láttunk. Alig egy-két pénzintézeti részvény cserélt gazdát, azonkívül a *salgótarjáni*-részvény, amely jó vevők vásárlása nyomán néhány koronával emelkedett. A részletekre rátérve kiemeljük, hogy a *magyar kereskedelmi*-részvény 4, az *Uniobank* 7, a *fővárosi takarékpénztár* 2 koronával emelkedett, a *hazai takarékpénztár* 50 koronával csökkent. A *magyar jég*-részvény 2, a *Beocsini cement*-részvény 2, a *salgó* 6, a *Ganz-féle*-részvény 5 koronával drágult, a *szentlőrinczi tégl*a-részvény 10, a *magyar aszfalt*-részvény 2, a *magyar cukoripar*-részvény 38, a *magyar hadfölszerelési gyár*-részvény 10, a *magyar ruggyanta*-részvény 5, a *török dohány* 28 koronával esett. A *dunagőzhajó*-részvény 5 koronával drágult, az *Adria*-részvény 2 koronával hanyatlott.

A sorsjegypiac üzletlen volt; csak a *szerb nyeregmény-sorsjegy* kelt el 3 koronával drágábban. A valuta- és érczváltó eltérése igen csekély.

A járadékpiac üzletlen volt. A magyar arany-járadék 60 fillérrel, az 1860-as sorsjegy 1 $\frac{1}{2}$ koronával, a székesfővárosi kölcsön 55 fillérrel, az orosz államkölcsön 70 fillérrel, a konvertált jelzálog-sorsjegy 1 koronával drágult, a hazai takaréksorsjegy 1 koronával olcsóbbodott.

Az e heti jelentékenyebb árváltozások a következők:

	aug. 12.	aug. 19.	Változás
Magyar aranyjáradék	110.40	111.—	+ 0.60
Orosz államkölcsön	95.30	96.80	+ 1.50
Hazai bank	278.50	280.25	+ 1.75
Horv.-szlav. jelzálogbank	218.—	216.—	- 2.—
Magyar hitel	746.50	742.—	- 4.50
Jelzálogbank	431.50	430.—	- 1.50
Kereskedelmi rt.	568.—	571.50	+ 3.50
Leszámitolóbank	471.50	472.—	+ 0.50
Osztrák hitel	632.—	629.75	- 2.25
Kereskedelmi bank	3327.—	3325.—	- 2.—
Unionbank	538.—	545.—	+ 7.—
Egyes. bpest. f. v. takaréék	2140.—	2142.—	+ 2.—
Pesti hazai I. takaréék	18225.—	18125.—	- 10.—
Magyar jégbizt.	300.—	302.—	+ 2.—
Beocsini cementgyár	540.—	542.—	+ 2.—
Szentlőrinci téglá	380.—	370.—	- 10.—
Drasche téglagyár	444.—	442.—	- 2.—
Kerámiai gyár	217.—	216.—	- 1.—
Salgótarjáni kőszén	569.—	574.—	+ 5.—
Ganz és tarse	2810.—	2815.—	+ 5.—
Rimamurányi vasmű	557.—	554.50	- 2.50
Czukoripar	1778.—	1740.—	- 38.—
Magy. hadfelszerelési gyár	215.—	205.—	- 10.—
Magyar ruggyaataaru	363.—	358.—	- 5.—
Törökbir. dohány	413.—	385.—	- 28.—
Adria tengershajó	400.—	398.—	- 2.—
Közuti vaspálya	536.25	535.—	- 1.25
Városi villamos	261.—	260.50	- 0.50
Déli vasut	114.—	113.—	- 1.—
Osztrák-magyar államvasut	693.—	691.50	- 1.50
Erzsébet szanat. sorsjegy	7.40	7.50	+ 0.10

A külföldről érkezett részletes tudósításaink a következők:

Berlinben kevés megszakítással igen szilárd volt az üzlet. A Német birodalmi bank állapotának javulása és az iparcentrumokból érkező kedvező hírek jó kedvet okoztak a spekulánsok körében. Az amerikai értékek is tetemesen emelkedtek. A készáru-piac egyenlőten volt.

Párisban ismét szilárdra fordult az üzlet iránya. A belföldi járadék tartott, a külföldi emelkedő. Az aranybánya- és rézbányapiac szilárd. Utóbb még az orosz járadék is emelkedett, mert a párisi tőzsdén elterjedt nézet szerint nagy tranzakció van rövid időn belül kilátásban.

Londonban az üzlet iránya nyugodt, de tartott. A szállítási részvények keresettek voltak. A rézbányapiac és az aranybányapiac értékei is javultak.

Newyorkból ismét kedvezőbb hírek érkeznek, a kontrempárt földözni kénytelen. A forgalom igen élénk volt.

Bécsben a vaskartel árredukciója és a Hausel-féle bukás kedvtelenséget okozott. A forgalom lanyha. A bankpiacon a Wiener Bankverein részvény hanyatlott. A készáru-piacon néhány gépipar-részvény ára olcsóbbodott. A járadékpiac tartott. A valuta és érc-válto gyöngült.

Előfizetési felhívás.

A „Magyar Pénzügy” előfizetési ára:

egész évre 24 korona
félre 12 »

Az előfizetések Budapestre, a «Magyar Pénzügy» kiadóhivatalába (V., Sas-utca 13.) küldendők. Posta-takarékpénztári számla-szám: 4335.

A gabonatőzsdéről.

Budapest, 1908. augusztus 19.

A készáru-üzlet élénksége a tudósítási hétnek szilárd hangulatot kölcsönzött. A malmok rendkívül jó lisztüzlete lehetővé tette, hogy állandóan nagyobb mennyiségeket váltsanak magukhoz.

Tegnap délután megjelent a földművelésügyi minisztérium termésbecslése, mely aranylag igen kedvező adataival fogva nagy meglepetést keltett. Ezen becslést, tekintve azt, hogy már a cséplési eredmények alapján készült, legmegbízhatóbbnak kell tartani. E szerint az idei *buzahozam 39.450,000 mm.-ra, a rozs 12.040,000 mm.-ra, az árpa 12.230,000 mm.-ra, a zab 10.260,000 mm.-ra* becsülnék, ami a legutóbbi kimutatáshoz képest *1.380,000 mm. buza, 380,000 mm. rozs, 610,000 mm. árpa és 260,000 mm. zab többletet* tüntet fel. A *tengeri hozamat 38 és fél millió métermázsára* becsüli, a *burgonyát 36 millió métermázsára*. A tengerinél tehát 1 millió, a burgonyánál mintegy 13 millió hiány mutatkozik a tavalyi eredményhez képest. Így tehát a termés sokkal jobban sikerült, mint várták, a zabot és burgonyát kivéve, a többi cikkekben közepettermést kaptunk. A miniszteri termésbecslés alig gyakorolt hatást az üzlet irányzatára. A buzaérra egyrészt azért nem, mert a maganjelentések már régóta 40 millió métermázsára becsülnék a hozamot, a tengeri meglepő eredménye pedig a burgonyatermés nagyobb csökkenésében ellensúlyozásra talált. Az üzlet irányzatát tehát semmiképp sem mondhatjuk lanyhanak, mert ha ily jó kimutatás után az árak egyenlegként alig változtak, bátran következtethető, hogy a malmok jó vételkedve még jó ideig tudja a jelenlegi árnívót fenntartani.

Az egyes cikkek e heti üzletmenete a következőképp folyt le:

Buza. A malmok e héten is élénken vásároltak. A készáru árvizsnya a határidőhöz az effektív javára nagyobbodott és főleg bánáti árut vásároltak előszeretettel. Barcsi relációba is elkelt egy nagyobb tétel 79 kg-os tiszabánati buza 70 fillér rafizetéssel 3 óra októberben szállítva. A heti összforgalom kb. 250,000 mm., 10 fillérrel javult árak mellett.

Ros. Minthogy Ausztria csak igen csekély mennyiségeket vesz fel, az üzlet kis terjedelmű. A kínálat elég jó, főleg a Nyiregyháza. Jegyez 9.20 K helybeli paritásra, vagy 8.60 K ab Nyiregyháza.

Tengeri. Augusztusi tengeriben eddig mintegy 35,000 q-t mondtak fel, mely könnyen elhelyezésre talált és ennek következménye az volt, hogy az augusztusi tengeri karöltve a készáruval alig olcsóbbodott, főleg a vidéken erősen keresik a készárut és magasabb árakat fizetnek. Jegyez 7.80 K ab Budapest és 7.50 ab Temesvár.

Zab. Csekély érdeklődés mellett változatlan irányzat. Jegyez K 8.20—8.35 ab Budapest.

Takarmányárpa csendesebb, a kínálat nem nagyobbodott ugyan, de a fogyasztók jórészen ellátták legsürgősebb szükségletüket és most várakozó álláspontra helyezkednek. Jegyez 7.65 K helybeli paritásra.

Sörárpa. Finom minőségek változatlanul szilárdak. Középmínőségek még mindig nehezen adhatók el. Az eddig eladott tételek jó részét a belföldi fogyasztás váltotta magához, a német exportőrök még mindig nem láttak komolyan hozzá a vásárláshoz. Hevesmegyei prima minőségű árpák 9.50 K körül ab állomás, középmínőségűek 8.50 körül jegyeznek. Tiszavidéki minőség szerint 7.50 és 8.50 korona között ab állomás kelt el.

A **határidőüzletben** e héten is igen csekély forgalom bonyolódott le. A spekuláció és a vidéki kliensek megbízásai hiányának és ez sokat von el az üzlet élénkségétől. A mig a malmok ily könnyen jutnak a szükségelt készáruhoz, addig az üzlet nem tud megélni. Ha a kínálat az állomásokon erősebben csökken, akkor a spekuláció majd ismét akcióba lép.

Az e heti záróárfolyamok a következők:

	13.	14.	15.	17.	18.	19.
Buza októberre	11.20	11.25		11.29	11.19	11.17
Buza áprilisra	11.60	11.62		11.69	11.60	11.54
Ros októberre	9.27	9.33		9.34	9.30	9.29
Tengeri augusztusra	7.74	7.72		7.69	7.68	7.65
" 1909. májusra	7.20	7.18		7.17	7.12	7.12
Zab októberre	8.19	8.18		8.18	8.14	8.14

NYILTTÉR.

(Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Nyirbátori általános hitelintézeti részvény névértéken alul eladó.

Megkeresések „Olcsó részvény 3525” jelige alatt a Magyar Pénzügy kiadóhivatalába Budapest, V., Sas-utca 13. sz. kéretnek. 3525

Váltó- és folyó-számlai

Szerkesztette

MURAI ARTHUR

a Magyar Általános Takarékpénztár matematikusa

Ára **15** korona

Megrendelhető a

„Magyar Pénzügy” szerkesztőségében. V., Sas-utca 13.

Az új vámtarifák kézikönyve, = betűsoros tárgymutatóval, =

Ára füzve 4 kor. Vászonnkötésben 4 kor. 60 fill.
Megrendelhető a «Magyar Pénzügy» kiadóhivatalánál,
Budapest, V., Sas-utca 13.

1907-ik évi törvénycikkek.

(A Corpus Juris Hungarici — Magyar Törvénytár folytatása.)

Jegyzetekkel ellátta:

Dr. MÁRKUS DEZSŐ a m. kir. Kuria kisegítő bírāja.

Ára füzve 15 K, félbörkötésben 17 K 60 f.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Ugyanilyen kiadásban előzőleg megjelentek és lapunk kiadóhivatalában megrendelhetők:

1896. évi törvénycikkek. Ára füzve 6 K, félbörkötésben 8 K.
1897. évi törvénycikkek. Ára füzve 4 K, félbörkötésben 6 K.
1898. évi törvénycikkek. Ára füzve 4 K, félbörkötésben 6 K.
1899. évi törvénycikkek. Ára füzve 7 K, félbörkötésben 9 K.
1900. évi törvénycikkek. Ára füzve 4 K, félbörkötésben 6 K.
1901. évi törvénycikkek. Ára füzve 4 K, félbörkötésben 6 K.
1902. évi törvénycikkek. Ára füzve 3 K, félbörkötésben 5 K.
1903. évi törvénycikkek. Ára füzve 1.50 K, félbörkötésben 3.50 K.
1904. évi törvénycikkek. Ára füzve 5 K, félbörkötésben 7 K.
1906. évi törvénycikkek. Ára füzve 5 K, félbörkötésben 7 K.

Bank- és hitelügy.

A Magyar általános hitelbank 1908. évi június 30-án lezárt félévi mérlege 3.814,833 K nyereséggel, illetőleg ha a múlt évről áthozott 311,165 K nyereségmaradványt levonásba hozzuk, 3.503,667 K tiszta nyereséggel zárul. Az idei első félév nyeresége a tavalyival szemben 115,560 K-val, illetőleg a nyereségáthozat különbözetét tekintve véve, 16,834 K-val kisebb. A félévi üzleteredményszámra a következő tételekből alakul:

Jövedelem: Nyereségáthozat a múlt évről 311,165, kamatok 3.782,833, jutalékok 816,713, társüzleti nyereségek 115,790 nyereség értékpapírokon 287,704, nyereség ércváltók és ércértékek után 95,383, nyereség árukon 52,744, házbérjövdelem 38,451 K. Kiadás: Tiszti fizetések 492,286, egyéb személyzeti kiadások 420,865, költségek 429,818, veszteség követelésekben 48,692, adószámla 294,289 K. Tiszta jövedelem 3,814,833 K.

A zárószámadásban a társasületekből származó eredmények, amennyiben azok ez évi június 30-án el voltak számolva, befigyeltetnek. Az első félév nyeresége majdnem kizárólag a folyóüzletből ered. A konzorciális üzletek ehhez a nyereséghez csak szerény mértékben járultak hozzá. Az összes fiokok igen kielégítően fejlődnek és a kitüntetett nyereséghez megfelelően hozzájárultak. A tiszti fizetések és költségeknél mutatkozó tetemes kiadástöbblet a folyóüzlet fejlődésében, az alkalmazottak illetményeinek javításában, a fiokok kiterjesztésében és két új fiók nyitásával, valamint az áruosztályban a múlt év második felében foganatosított újjászervezésében és jelentékeny megnagyobbításában leli magyarázatát. Az értékpapírok szokás szerint, a beszerzési áron, tehát lényegesen a napi ár alatt vannak értékelve. A lejjebb felsorolt konzorciális üzletek alapjául szolgáló társaságok tulnyomóan jól fejlődnek. Az utolsó két évben a félévi mérlegkételemek a következők voltak:

	1908.	1907.	
Nyereség-áthozat	311,165	409,892	(- 98,726)
Kamatok	3.782,833	3.610,825	(+ 172,008)
Jutalék	816,713	726,282	(+ 90,430)
Társüzleti nyereségek	115,790	140,769	(- 24,979)
Nyereség értékpapírokon	287,704	259,023	(+ 28,680)
Nyereség ércváltók és érc- értékek után	95,383	78,541	(+ 16,841)
Nyereség árukon	52,744	31,591	(+ 21,152)
Házbérjövdelem	38,451	26,899	(+ 11,551)
Nyereségrészesedés a fiomei hitelbanknál		6,491	(- 6,491)
Összesen	5.500,786	5.290,318	(+ 210,468)
Kiadás:			
Tiszti fizetések	492,286	404,662	(+ 87,623)
Személyzeti kiadások	420,865	310,654	(+ 110,211)
Költségek	429,818	384,087	(+ 45,731)
Veszteségek követeléseken	48,692	1,921	(+ 46,771)
Adószámla	294,289	258,597	(+ 35,691)
Összesen	1.685,952	1.359,923	(+ 326,029)
Az első félév tiszta jövedelme	3.814,833	3.930,394	(- 115,560)

A Budapesti takarékegyesület m. szöv. augusztus 23-án rendkívüli közgyűlést tart a félévi mérleg bemutatása, a veszteség pótlása, esetleg a felszámolás kimondása tárgyában.

Halmi-i takarékpénztár rt. cég alatt 250,000 korona alaptőkével (1250 drb 200 koronás részvény) új pénzügyintézet alakult. Az igazgatóság tagjai: Fuchs Ernő dr., Diner István (Turtterebes), Kemény Sándor (Turtterebes), Zsürger Lajos (Tiszaujlak), Jeremiás Mór, Gottlieb Emánuel, Steinberger Elemér, Grün Adolf, Vadász Lipót dr. (Kisvárd), Fogarassy Miklós (Csepe), Köncs László (Kökényesd), Frankl Imre dr., Székely Mór dr., Morvay Zsigmond, Farkas Sámuel (Csepe), és Káhán Áron. A felügyelő-bizottság tagjai: Blum László (Szatmár), Farkas Jenő dr. (Szatmár), Bagothay Károly és Hulasi Károly (Kisvárd).

Vultur mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi rt. (Máriaradna) cég alatt Máriaradnán új pénzügyintézet van alakulóban 100,000 K alaptőkével (2000 drb 50 K névértékű részvény.) Az alapítók élén Avramescu László dr. máriaradnai ügyvéd áll. Az alakuló közgyűlést okt. 1-én tartják.

A Máramaroszigeti leszámítoló bank rt. részvénytőkéjének jegyzése már biztosítva van. Az alakuló közgyűlést augusztus 30-án tartják.

Nogoiul takarékpénztár rt. (Felsőporumbák) cég alatt *Felsőporumbákon* új pénztintézet alakult 20,000 K alaptőkével (400 drb. 50 K névértékű részvény.) Az alakuló közgyűlésen igazgatókka megválasztottak: *Pop János, Solomon Miklós, Barglázán Miklós, Pop János Vazul, Francu István, Comsa Péter és Masarin Nesztor.*

Községi takarékpénztár Csepregen. Csepreg község képviselőtestülete községi takarékpénztárt szándékozik létesíteni, melynek alapszabályait legutóbbi közgyűlésén tárgyalta és elhatározta, hogy az alapszabályokat most már fölterjeszti jóváhagyás végett a megyéhez. Az üzletszabályok kidolgozására bizottságot küldtek ki, a melynek tagjai *Bauer Otto, Gerencsér Lajos, Németh Pál, ifj. Ruzsicska Károly, Brukner József, Horváth Antal, Horváth István és Sárvári Ferencz.* Ügyésznek a község ügyvédjét, *Kovács Sándort* jelölték ki, a kit a bizottságba is bevettek.

A makói községi takarékpénztár, melynek tervéről már megemlékeztünk, ismét jobban közeledik a megvalósulás felé. Az intézet alapszabályait a városi ügyész már elkészítette és az augusztus 10-iki közgyűlésen bemutatta. A képviselőtestület a szeptemberi közgyűlésen fogja azt tárgyalni.

A Fogarasi előlegezési egylet rt. február 2-án tartott közgyűlése elhatározta az alaptőkének 100,000 K-ról 200,000 K-ra való fel-emelését. Az erre vonatkozó részvényaláírási felhívást most bocsátotta ki az igazgatóság. Az aláírási határidő szeptember 20.

A Havasmezői kereskedelmi bank rt. 12-én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy a részvénylőket 40,000 koronáról, 600 drb 100 K-s új részvény kibocsátása útján, 100,000 koronára emeli fel, úgy hogy a tartalékalapból 20,000 K-t az alaptőkéhez csatolnak, a kibocsátott 600 drb új részvényből a régi részvényesek 500 darabot egyenként 62 K befizetéssel vehetnek át (minden 4 régi részvény után 5 drb új részvény), míg a fennmaradó 100 drb részvény 110 korona árfolyammal bocsátatik nyilvános aláírás alá. Az elővétel szept. 1-ig gyakorolható. A tartalékalap kiegészítésére az 1908. évi nyeresemény teljes összegében lesz fordítva, mert a társaság az 1908. üzletév után sem ad osztalékot. A részvényjegyzés sikere teljesen biztosítva van.

A Rákoskereszturi takarékpénztár rt. szept. 2-án rendkívüli közgyűlést tart a részvénytőke végleges megállapítása tárgyában.

A Nagyiklodi mezőgazdasági bank rt. 1907-ben 50,000 K alaptőkével alakult, de működését egyáltalán meg sem kezdte, hanem most augusztus 11-én rendkívüli közgyűlést tartott Nagyiklodon, mely a bank feloszlását mondta ki.

Az Első varjasi takarékpénztár rt. csődügyében úgy a polgári, mint a büntető hatóság előtt folyik az eljárás. A hitelezők közel egy millió K követelést jelentettek be a csődbírósnál. A követelések ügyében eljáró csődválasztmány megalakult. Tagjai: *Fáy Ignác dr., Deutsch Artur dr., Hajdu Frigyes dr., Buding József dr., Sugár Tivadar dr. (Temesvár), Schwarcz József dr. (Nagyikinda) és Bukovecz Sándor dr. (Vinga) ügyvédek.* A csődbe jutott takarékpénztár tömeg-gondnoka *Kisfaludy Kálmán* temesvári ügyvéd.

Ipar.

Magyar műszaki kefeipar és kefenyersáru rt. cég alatt részvénytársaság van alakulóban, mely főleg aczél műszaki keféknek a Perlmutter-féle szabadalmazott módszer szerinti gyártásával fog foglalkozni. Műszaki és vezető igazgatóul *Perlmutter Dávid* van az alapítók által kiszemelve.

A Naxos csiszolóáru-gyár rt. közgyűlése elhatározta az alaptőke leszállítását 667,000 K-ról 270,000 K-ra és ismét az alaptőke felemelését 1 millió K-ra, 3646 drb 200 K névértékű részvény kibocsátása útján.

A Magyar petróleum-ipar rt. az 1907/8. üzleti évben 51,620 K tiszta nyereséget ért el, az előző évi 274,467 K-val szemben, úgy, hogy ezuttal ez a vállalat — mely az utolsó öt évben a következő osztalékot fizette: 15, 15, 20, 15, 15% — nem ad kamatozást részvényei után. A mérlegtételek, melyek csak lényegtelenül változtak, az utolsó három évben ekként alakult:

Vagyon:	1906.	1907.	1908.
Pénztárkészlet	15,170	15,329	10,253
Gyártelep és berendezések	3,006,127	3,072,492	3,182,129
Készlet és anyag	708,740	598,008	738,287
Váltók, értékek	62,477	24,476	27,394
Biztosítás	—	3918	9305
Átmeneti tételek	12,347	—	—
Adósok	4,133,166	3,495,745	3,374,297

Teher:

Részvénytőke	1.800,000	1.800,000	1.800,000
Tartalékalap	200,000	200,000	375,000
Törlesztési alapok	2.800,000	2.970,000	3.025,000
Biztosítási díjtartalék	50,000	75,000	—
Hitelezők és átmeneti tételek	2.766,420	1.890,501	2.090,047
Nyeresség	313,707	274,467	51,620
Összesen	7.930,127	7.209,968	7.341,668

A Késmárki kőolajfinomító rt., melynek alakulásáról már jelentést tettünk, 500,000 K alaptőkével (2500 drb. 200 K névértékű részvény) alakult meg. Az igazgatóság tagjai: *Gresch Ágost* szepesbélai ügyvéd (elnök), *Tátray Ödön* bankkönyvelő (alelnök), *Goldner J.* fakereskedő, *Klein Mór dr.* ügyvéd, *Forrai Joachim* nagykereskedő és *Morgenstern Chiel* drohobitzi vállalkozó. A felügyelő-bizottság tagjai: *Klein Béla dr., Mayer Ármin, id. Grettmayer Gyula és Pollák Simon.* Vezérigazgató: *Hecht Miksa.*

Uj gőzalmi rt. Kaposvár. *Hirschmann Mór* kaposvári gőzmalom 500,000 K alaptőkével (1000 drb 500 K névértékű részvény) részvénytársasági alapra fektetik. A malom vételára 200,000 K és ebből 170,000 K kell a *Hirschmann* tartozásainak fedezésére. Az alapítók: *Darnay Béla, Szabó Samu dr., Lukács Ármin, Török Gyula, Bakonyi Lajos dr. és Molnár Endre.*

Téglagyár rt. Varsányban. A *Zircvidéki takarékpénztár rt.* és több helyi érdekelt részvételével Varsányban *Varsányi gőztéglagyár rt.* céggel új iparvállalat van alakulóban 200,000 K alaptőkével (2000 drb 100 K-s részvény).

Konzervgyár Nyitrán. *Biss Adolf* nyitrai keményítőgyáros Nyitrán 200,000 K tőkebefektetéssel burgonya-konzervgyárat akar létesíteni, melyet a jövő évben szándékozik üzembe helyezni. Az új gyár állami kedvezményekben is fog részesülni.

Az aradi Westinghouse-gyár létrejött most ismét újabb akadályba ütközött. Megirtuk annak idején, hogy Arad város törvényhatósági bizottsága 300,000 K értékű részvény jegyzését határozta el, de feltételül kikötötte, hogy a kérdéses részvénytársaság alakuló közgyűlését legkésőbb augusztus 1-én tartsák meg. *Varjassy* aradi polgármester ennek a határnapnak közeledtével több ízben figyelmeztette a kikötésre *Kunz Józsefet* a Westinghouse gyár magyarországi megbízottját, sőt erre *Böszörményi János* mérnököt is intette, a ki a havre-i gyár megbízásából legutóbb Aradon járt. Augusztus elseje azonban eltelt, anélkül, hogy az alapítók az alakuló közgyűlést egybehívták volna. Evvel természetesen Arad város is felszabadult kötelezettsége alól, melynek különben iparfejlesztési és városi érdekből is készséggel eleget tett volna. A dolog azonban még nincs evvel befejezve. Augusztus 13-án az aradi polgármester levelet kapott a Westinghouse-gyár magyarországi megbízottjától, melyben ez azt közli vele, hogy a késelem nem jelenti még azt, hogy az alapítók az Aradon emelendő gyárral többé nem foglalkoznának. „Azért nem hívták egybe augusztus elsejére az alakuló közgyűlést, — írja a megbízott, — mert *Drake* az amerikai gyár párisi vezérigazgatója kiment Amerikába s ott tárgyal az igazgatósággal s csak aug. végén érkezik Európába. Visszatérte után ő maga jön Magyarországra s a mulasztottakat energikus munkával pótolja. Azt hiszi — úgymond *Kunz* — hogy a néhány heti késelem nem hiúsítja meg a gyár létesülését.” Ugy értesülünk, hogy *Varjassy* polgármester már felelt erre a levélre *Kunznak* és tudtára adja, hogy ő, mint a város megbízottja, most már sem kötelezettnek, sem jogosítottnak nem tartja magát a gyáralapítás ügyében hozott közgyűlési határozat végrehajtására. Minthogy a kereskedelmi törvényben kikötött és az aláírás befejeztétől eltelt két hónapon belül az alakuló közgyűlést nem hívták össze, forduljanak az alapítók kérelmükkel a törvényhatósági bizottság közgyűléséhez, ő csak ennek utasítása szerint jár el.

Uj gépgyár Palánkán. *Wezl Gusztáv* Palánkán vasöntődével kapcsolatos gépgyárat alapít.

Az Első perjamosi mész- és műkögyár rt. augusztus 9-re hirdetett alakuló közgyűlést szeptember 18-ra halasztották el, mert az alapítók még nincs teljesen jegyezve.

A Ceglédi gazdasági gőzmalom rt., melynek malma leégett, aug. 15-án tartott rendkívüli közgyűlésén kimondta a felszámolást.

A Breznóbányai első magyar általános művirágygár rt. augusztus 16-án tartott rendkívüli közgyűlésén az igazgatóság bejelentette, hogy az *alaptőke felemelése 18,000 K-ról 50,000 K-ra* teljesen sikerült. A gyár üzemvezető-igazgatójává *Friedl* Izsó választotta meg.

Kereskedelem.

Vasuti párna-kölcsönző rt. cég alatt *Budapest*en új részvénytársaság alakult 125,000 K *alaptőkével* (1250 drb 100 K névértékű részvény). Az igazgatóság tagjai: *Pejacsevich* Albert gróf, *Kobelrausch* Gyula és *Kozma* Antal dr. A felügyelő-bizottság tagjai: *Sebastiani* Vilmos, *Hübner* Rezső lovag és *György* Miklós dr.

A Veritas információ vállalat rt. aug. 24-re kitűzött közgyűlésen fogják tárgyalni az igazgatóságnak a 2000 K *alaptőke 100,000 K-ra való felemelése* iránt tett indítványát is. A társaság mérlege a következő:

Vagyon: Berendezés 334, szervezési számla 100, pénztár 163, hazbér 80 K. — Teher: Részvénytőke 2000, nyereség 147 K. Összesen 2146 K.

Közlekedés.

A vásárosnamény-beregszász-munkácsi vasut építésére a kereskedelmi miniszter *Bereg vármegye közönségének* előmunkalati engedélyt adott. Az új vasut *Vásárosnamény* állomásából kiágazólag *Ugornya*, *Gergelyi*, *Jand*, *Gulács*, *Tarpa* *Beregsurány*, *Asztélyi* és *Bulcsu* községek érintésével a m. kir. államvasutak *Beregszász* állomásáig és folytatólag *Beregszász*, *Makkosjánosi*, *Gat* és *Alsoschönborn* községek érintésével a m. kir. államvasutak *Munkács* állomásáig vezető rendes nyomtávu gőzüzemű helyi érdekű vasut lesz.

Urkut-csingervölgyi vasut. A kereskedelmi miniszter *Lieben* Ernő és *Lieben* Robertnek, valamint *Motesiczky* Henriettének, mint a nagyvázsonyi uradalom tulajdonosainak, a birtokuk urkúti részéről *Urkut* községtől kiindulólág a „Kohlenindustrie-Verein“ tulajdonát képező csingervölgyi iparvasut *Csingervölgy* állomásáig vezető rendes szabványos nyomtávu iparvasutvonalra az előmunkalati engedélyt megadta.

Pankota-kisirodai-nádas vasut. A kereskedelmi miniszter *Peterffy* Antal aradi ügyvédnek az arad-hegyaljai h. é. motoros vasut *Pankota* állomásából kiindulólág Magyarád, *Lugozó*, *Járkos*, *Kujev* és *Buttyin* községek érintésével *Kisirodia* községig, valamint Magyarád, *Agris*, *Aranyág*, *Danc*, *Dusid* és *Tanc* községek érintésével *Nádas* községig vezető rendes 1 m.-es nyomtávu gőzüzemű helyi érdekű vasutvonalra az előmunkalati engedélyt egy évre megadta.

A kassa-hegyaljai vasut építési munkálatai az egész vonalon folynak. A vasut kiépítését két helyen kezdték meg és pedig a *Hidasnémeti*ől *Kérig* és *Szerencs*ől *Tály*ig vezető vonalon *Szántó* felé. A hidak és átvezetők építését is megkezdték, melyek közül a legnagyobb *Hidasnémetinél* a *Hernádon* átvezető 130 méter hosszú hid lesz. Ezenkívül még egy 40 és 20 méteres hid is épül.

A sopron-köszegi vasut céljára *Sopron* város annak idején 50,000 K-s hozzájárulást szavazott meg, egy legutóbbi közgyűlésen pedig úgy határozott, hogy ezt a támogatást nem adja meg. Hír szerint most *Stein* Miklós, a vasut engedélyese pört indít a város ellen és már be is adta a keresetet.

A nagybánya-magyarlápósi vasut engedélyezésének, *Hollós* Jakabnak *Nagybánya* város az előmunkalati költségekhez 70,000 koronát szavazott meg törzsrészvények ellenében.

Allami és községi pénzügyek.

Csanád vármegye új kölcsönei. *Csanád* vármegye utépítési célokra 300,000, főszolgabiroi-lak építésére 60,000 K kölcsönt vesz fel.

Kunszentmárton község 1909. évi költségvetésében a kiadások 137,346 K-val, az előirányzott bevételek pedig 81,690 K-val szerepelnek. A fedezetlenül maradó 55,656 K-t 63%-os községi pótdávál biztosítják.

Keszthely város pótdávója. A *Keszthely* város jövő évi költségvetésében mutatkozó hiányt 45%-os pótdávóval fogják fedezni, mely 50%-kal kisebb, mint az idei.

Ha személyzetet változtat,
ne mulassza el egy apróhirdetést
közzétenni a „Magyar Kereskedők Lapja“
apróhirdetése között.

Irodalom.

Pénzügyi üzletvitel és az egyöntetű könyvelés. Ama kérdések során, a melyeket a pénzügyi reform fogalma alá gyűjtünk, bizonyára a legelőkelőbb szerep jut ki a pénzügyi üzletvitelének és ezzel kapcsolatban az egyöntetű könyvelésnek. Hogy a kérdés mennyire eminens, azt talán semmi sem mutatja eklatánsabban, mint az, hogy eléggé foglalkozott vele az irodalom is és a Magyar pénzügyi szervezetek országos szövetsége is évek óta tartja programján. *Zakar* Ferencz, a Kassai jelzálogbank rt. cégvezetője, a ki egyaránt kiváló stílusista, meg gyakorlati szakember, legközelebb közre adandó könyvével kívánja a kérdést megoldani. *Zakar* művének ez lesz a címe: *Pénzügyi üzletvitel, különös tekintettel az egyöntetű könyvelésre*. Tartalmában fel fogja oldani egy bank teljes üzletvitelének minden ágát és oda tendál, hogy egységet teremtsen azoknak a tudnivalóknak a tömkelegében, a melyeket egy pénzügyi szervezet kezelőjének, igazgatójának és ellenőrének alaposan kell ismernie. Nagy várakozással vagyunk *Zakar* műve iránt. Ismerve az ő alapos meggyőződését, tudását, erélyét, nagy gyakorlatát és jeles tollát, azt hisszük, hogy alapos utmutatást ad és olyan munkával gazdagítja banktechnikai irodalmunkat, a mely nem fog hiányozni egyetlen intézetből sem. Művének irányelveit — ha jól sejtjük — különben is megírta már a *Magyar Pénzügyben*, a mikor szövege tette azt a munkát, a melyet a Magyar pénzügyi szervezetek országos szövetsége készítettett könyvelési és mérlegképzési mintatár címen. Az Országos szövetség az olasz gyűjtő-napló-rendszert vette mintatárának alapjául. De ez nem talalkozott a szakemberek osztatlan tetszésével. E mellett nagy hiánya a mintatárnak, hogy nem egyéb, mint csak mintatár, csak részleges anyaga annak, a mi az üzletvitelésben kell. Olyasféle, mint aminőt a kereskedelmi könyvek készítésével foglalkozó nyomdák szoktak készíteni, hogy mintákkal szolgáljanak veóiknek. *Zakar* Ferencz, mint kipróbált szakember, a kit az ellenőrzés, a napról-napra menő állandó belső revízió gondolata foglalkoztat, a napi főkönyvelés híve és nemcsak élettelen mintatárt ad, hanem teljes munkát, a mely a könyvelést belehelyezi az üzletvitelés keretébe és az egész pénzügyi adminisztráció egységes, egyöntetű világába fogja olvasóit bevezetni. Köteleességünknek tettünk eleget, a mikor *Zakar* Ferencznek legközelebb közre kerülő művére föl hívjuk a szakörök figyelmét. Az a meggyőződésünk, hogy *mindnyájunk kötelessége* a mű megjelenését elősegíteni. Föl hívjuk e célból a szakörököt előfizetésre. A mű ára 8 korona lesz. Előfizetéseket a *Magyar Pénzügy* kiadóhivatala (Budapest, V., Sas-utca 13.) is elfogad.

Tisztviselői ügyek.

A Zemplén-vármegyei pénzügyi tisztviselők egyesülete augusztus 16-án megalakult *Sátoraljaujhelyen*. Az egyesület elnöke: *Widder* Gyula, a Sátoraljaujhelyi takarékpénztár cégvezetője, alelnökei: *Havas* Berthold dr., a Zemplénmegyei kereskedelmi-, ipar-, termény- és hitelbank cégvezetője és *Body* Győző, titkára *Pallay* József, a Sátoraljaujhelyi takarékpénztár főkönyvelője és pénztárnoka *Radó* Ödön. Ezenkívül 20 tagú választmányt alakítottak. A közgyűlés táviratilag üdvözölte a már működő Dunántúli és Hevesmegyei tisztviselő-egyesületeket és dr. *Berényi* Pált, a pénzügyi tisztviselők lelkes barátját.

A Hunyadmegyei pénzügyi tisztviselők szövetsége többek részéről nyilvánított ohajra, mely szerint a megyei szövetségi gyűlésen magukat méltóképen képviselteni kívánják, ezt pedig aug. 16-án nem teheték volna, elhatározta, hogy az aug. 16-ára összehívott megyei szövetségi közgyűlést aug. 30-ára halasztja el. A már előbb közölt tárgysorozat megmarad és a közgyűlés aug. 30-án d. e. 10 órakor ugyancsak Szászvároson, a Transsylvania nagytermében lesz, az előértekezet pedig teljesen elmarad.

Vegyes hírek.

Kitüntetés. A király *Vajda* Imrénnek, a Magyar kereskedelmi rt. igazgatójának és törvényes utódainak, a kereskedelmi téren szerzett érdemei elismeréséül, a magyar nemességet „*Bajmoki*“ előnévvel adományozta.

Előléptetések a földművelésügyi minisztériumban. A király *Forster* Kálmán és *Lónyay* Ferencz dr. miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsosokat miniszteri tanácsosokká, valamint *Németh* József miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárt miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki.

Ha állást keres,
ne mulassza el egy apróhirdetést
közzétenni a „Magyar Kereskedők Lapja“
apróhirdetése között.

Az Országos magyar kereskedelmi egyesülés elnöksége az igazgatóságtól nyert előzetes felhatalmazás alapján az egyesülés főtisztjává dr. Szende Pál budapesti ügyvédet választotta meg. Az új főtisztár állását szeptember elsején foglalja el.

A Magyar jelzálog-hitelbank rt. Barnabás Pál dr. és Fuchs Béla dr. tisztviselőket helyettes ügyészekké nevezte ki.

A Polgári takarékpénztár rt. (Nagyvárad) jogtanácsosa, Radó Ignác dr., meghalt.

Közgyűlési határidők.

(A társaság czége mellett levő időpont a közgyűlés időpontja, a zárjel között levő nap a részvények letételének határnappja.)

- Aug. 22. Budapesti Napló szerkesztősége mint rt. felsz. alatt, VI., Gyár-u. 1., dr. Steiner Béla ügyvédi irodájában, d. u. 4 óra (rendkívüli).
23. Gazdasági takaréék és hitel szövetkezet, V., Szabadság-tér 6., d. u. 3 óra (rendkívüli). — Szent Lukácsfürdő kútvállalat rt., III., Zsigmond-u. Lukácsfürdő, d. u. 1/2 óra, (aug. 18.). — Csillaghegyi üdülővíz rt., V., Mérleg-u. 4., d. u. 2 óra, (aug. 18.).
24. Veritas informatió vállalat rt., VII., Dob-u. 52., d. u. 5 óra.
31. Magyar petroleum ipar rt., VII., Erzsébet-körút 31., d. u. 3 óra.
Eufon rt., IV., Koronaherceg-u. 5., a Hermes váltóüzlet rt. helyiségében, d. e. 10 óra.
- Szept. 4. Magyar hitelszövetkezet, V., Nagykörönd-u. 11., d. u. óra (rendkívüli).
- Okt. 5. Szabadalmazott önműködő fékkészülék és gépgyár rt., Hungária-szálló.

Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok czélgjegyzéke.

Részvénytársaságok Budapesten.

Angol-osztrák bank budapesti fióktelepe. Fould Springer Eugen báró kormányzótanácsi tag bejegyeztetett.

Budapest-erzsébetvárosi bank részvénytársaság. Petanovits József és Grünfeld Miksa igazgatók bejegyeztettek.

Mercur bank részvénytársaság. Dwerls Vilmos igazgató töröltetett.

Agrikultura mezőgazdák ellátó részvénytársaság. Löherer Andor igazgató bejegyeztetett.

Bicske-szekesfehervár-sárbogárdi helyi érdekű vasut részvénytársaság. Havranek József igazgató töröltetett.

Bihari helyi érdekű vasutak részvénytársaság. Kohner Alfréd igazgató bejegyeztetett.

Brassó-háromszéki helyi érdekű vasut részvénytársaság. Fenyvesi Adolf id., Haller Janos és Szentiványi Miklós igazgatók töröltettek. Copony Traugott, Elekes Béla és Király Aladár igazgatók bejegyeztettek.

Ipolysági gázmű részvénytársaság. Hirschenhauser Arthur és Messinger József dr. igazgató bejegyeztetett.

Magyar bükkfaipar részvénytársaság. Goldstein Pál igazgató bejegyeztetett.

Magyar északnyugati helyi érdekű vasut részvénytársaság. Hoszpotzky Alajos igazgató bejegyeztetett.

Mármarosai faipari részvénytársaság felsz. a. Megszűnt.

Mátra-körösvideki helyi érdekű vasut részvénytársaság. Dory Pál és Reck Géza igazgató bejegyeztetett.

Mundus egyesült magyar hajlított fabutorgyarak rt. Neurath Lajos igazgató bejegyeztetett.

Nagybánya-felsőbányai helyi érdekű vasut részvénytársaság. Hollós Oszkár igazgató bejegyeztetett.

Phöbus villamos vállalatok részvénytársaság. Hajós Menyhért és Viczián Antal igazgatók bejegyeztettek.

Szlavóniai helyi érdekű vasut részvénytársaság. Krsujavi Károly, Sajnovic Antal és Höcker Gyula igazgatók töröltettek, Kenfelj István és Mile Maslek igazgatók bejegyeztettek.

Telefon Hirmondó részvénytársaság. Goldberger Leó igazgató bejegyeztetett.

Temesvár-módosi helyi érdekű vasut részvénytársaság. Kovacsics Gyula és Szülő Ernő igazgatók töröltettek, Hóhósy Gyula és Kornfeld Pál igazgatók bejegyeztettek.

Temesvár-nagyszentmiklósi helyi érdekű vasut részvénytársaság. Ferenczy Sándor igazgató bejegyeztetett.

Tiszafüredi helyi érdekű vasut részvénytársaság. Alakult: 1908. márcz. 30-án Alaptőke: 2.260,200 K 7958 drb elsőbbségi és 3343 drb 200 K-ás törzsrészv. Igazgatóság: Hazay Radó dr., Székely Ferenc, Fürst Bertalan, Dálnoky Béla dr., Kállay Zoltán, Hadinger Shomsky Sándor, Török Emil, Benyovszky Sándor gr., satorkői Rosenberg Gyula, Krieger Vilmos, Matejko Vince, Herman Henrik, Prihvdny Oszkár, Weisz Miksa dr., Hoepfner Gusztáv, Okolicsányi Zoltán dr., Papp Dániel dr. és Egger Gyula. Felügy. biz.: Alapi Béla, Hadinger Gyula, Pallai Sándor dr. és Timár Lajos.

Vasúti párna-kölcsönző részvénytársaság VIII., Rökk Szilárd utca 20. sz. Alakult 1908. augusztus 4-én. Alaptőkéje 125,000 K., 1250 drb. 100 K-s részv. Igazgatóság: Pejacevich Albert gróf, Kobelrausch Gyula és Kozma Antal dr. Felügyelő-biz.: Sebastiani Vilmos, Hübner Rezső lovag és György Miklós dr.

Zsolna-rajeczi helyi érdekű vasut részvénytársaság. Vogel Sámuel igazgató bejegyeztetett.

Szövetkezetek Budapesten.

Magyar gazdák ciroktermelő és feldolgozó szövetkezete. Székelyhelyt Nagyváradra helyezte át.

Pestmegyei takarékegyesület mint szövetkezet. A felszámolás és Róna Arnold, Friedmann Ignác, Braun Dávid, Platschek Vilmos, Fleischer D. Gyula dr. felszámolók bejegyeztettek.

Terézvárosi polgári bank mint szövetkezet. A felszámolás és az eddigi igazgatók mint felszámolók bejegyeztettek.

Részvénytársaságok a vidéken.

Dicsőszentmárton. Vulturul takaréék és hitelintézet részvénytársaság. Papp Emil, Pascu Lőrincz, Rades Dávid, Calutiu Simon, Anca János igazgatók töröltettek. Moráriu Sándor dr., Precup Gábor, Muntean Gyozó, Sagan Péter és Maior G. Gyozó, Birtalan Mózes, Sogan Péter, Anca János és Todorán Miklós igazgatók bejegyeztettek.

Felsőporumbák (Fogaras m.). Nogoiu takarékpénztár részvénytársaság. Alakult 1908. április 27. Alaptőkéje: 20,000 K, 400 drb 50 K-ásrészvény. Igazgatóság: Pop János, Solomon Miklós, Barglázán Miklós, Pop János Vazul, Francu István, Comsa Péter és Masarin Nesztor.

Havasmező. Havasmezői kereskedelmi bank részvénytársaság. Fuchs Chaim elnök és Markovics Jakab vezérigazgató bejegyeztetett.

Kecskemét. Kecskeméti közgazdasági bank részvénytársaság. Alaptőkéjét 500,000 K-ról 1,000,000 K-ra emelte fel.

Lugos. Lugosana takaréék- és hitelszövetkezet, mint részvénytársaság. Zsuku Demeter igazgató töröltetett.

Munkács. Munkácsi leszámítoló bank részvénytársaság. Róth Gerzon és Blum József igazgatók bejegyeztettek. Kahan Sámuel, Fried Oszkár, Stern Jónas és Kahan Mózes igazgatók töröltettek.

Nagyselyk. Rakotana takaréék- és hitelintézet mint részvénytársaság. Herta János igazgató töröltetett. Nisztor János, Moráriu Sándor dr. és Roman Dénes dr. igazgatók bejegyeztettek.

Nagyszombat. Nagyszombati kereskedelmi és iparbank részvénytársaság. Nemak Károly igazgató töröltetett.

Szinyérváralja. Satmarcana takaréék- és hitelintézet részvénytársaság. Papp József alelnök töröltetett.

Érsekújvár. Attila cipőgyár részvénytársaság. Alakult 1908. június 23-án. Alaptőkéje: 300,000 K, 600 darab, 500 koronás részvény. Igazgatóság: Suess Frigyes, Köhler Sándor és Förster Károly.

Nyiregyháza. Julia gőzmalom részvénytársaság. Kellner Jenő és Rosenthal Gyula igazgatók bejegyeztettek. Leveleki Ármán és Haas Emil dr. igazgatók töröltettek.

Rozsnyó. Markó-féle bőrgyár részvénytársaság. Alakult 1908. június 27. Alaptőkéje: 600,000 K, 3000 darab 200 koronás részvény. Igazgatóság: Grüner Tivadar, Gál Miksa, Grünfeld Sándor, Grünwald Jakab, Lichtenstein László, Porcs János, dr. Pösch Dezső, id. Pösch Gyula és Tirscher Szilárd.

Szövetkezetek a vidéken.

Aranyospolyán (Torda-Aranyos m.). Aranyospolyáni hitel-szövetkezet, mint az O. K. H. tagja. Alakult 1908. május 17.

Felsőszivágy. Felsőszivágyi hitelszövetkezet mint az O. K. H. tagja. Alakult 1908. márczius 21.

Mezősámsond. Mezősámsond és vidéke tej- és saját egyéb gazdasági termékeit értékesítő szövetkezet, felszámolás alatt. A felszámolás bejegyeztetett.

Nagyvárad. Magyar Takaréék szövetkezet. Alakult 1907. június 30.

Ráczöttös (Baranya m.). Ráczöttösi szerb földművelők szövetkezete (szövetkezet korlátlan felelősséggel) Alakult október 7-én.

Varjas. Varjasi tejszövetkezet. A felszámolás bejegyeztetett.

Szerkesztői üzenetek.

T. L., Torzsa. Az új ipartörvény tervezete könyvársi uton nem kapható. A kereskedelmi minisztérium, mely a tervezetet kiadta, azt hisszük, szívesen küld egy példányt, ha az iránt az intézet megkeresi. Az Országos iparegyesület is közzétette a tervezetet a saját kiadásában és talán ez uton is meg lehetne azt szerezni.

N. J., Várpalota. A hirdett állások közül a számviteli szakhoz tartozók egyikére pályázhat, ha felső kereskedelmi, illetve akadémiai végbizonyítvány (érettségi bizonyítvány) birtokában van. Az Országos betegsegélyző és balesetbiztosító pénztár Budapesten székel, minél fogva a hirdett állásokra kinevezendő egyének itt fognak hivataloskodni. A pályázati kérvény és mellékletei bélyegkötelesek.

Kiadótulajdonos: Apolló irodalmi és nyomdai részvénytársaság
Helyi és helyközi (interurbán) telefon: 7-99. sz.

Pályázati hirdetések.

A Czeplédi népbank részvénytársaságánál Czepléden

segédkönyvvezetői állás

van üresedésben.

Évi fizetés 1200 K és jutalék.

Az állás 1908. évi szeptember hó 1-én elfoglalandó.

Czepléd, 1908. augusztus hó 17-én.

3532

Az igazgatóság.

A Vágsellyei hitelintézet r. t.-nél Vágsellyén
könyvelői állás

üresedésben lévén, erre pályázatot hirdettünk.

Pályázhatnak több évi pénzügyi gyakorlatú bírósági, mérlegképes s lehetőleg kereskedelmi iskolát végzett egyének, kik a magyar, de német és tót nyelvben is némi jártassággal bírnak. Az állás javadalmazása **évi 2200 korona, lakbér 400 korona és a szokásos remuneráció.** Belépés legkésőbb f. évi október 1-én.

Vágsellye, 1908. augusztus 17-én.

3533

Az igazgatóság.

Magyarország Nagy Országos

Cz i m t á r a,

Horvátország, Bosznia és
Hercegovinát beleértve.

Most
ujjonnan jelent meg.

Leuchs czimtára, Magyarország, Horvátország, Szerbia, Bosznia és Hercegovináról a legteljesebb, a legkimerítőbb és egyetlen különleges czimtára ezen országoknak.

Tartalmának gazdagsága és beosztásánál fogva, minden kereskedőnek és iparosnak nélkülözhetetlen segédeszközt nyújt vevőterületük kiterjesztésére és előnyös beszerzési források megismerésére.

Az 1908-iki új kiadás kb. 2000 nagy oktáv oldal terjedelmű tartalmazza **6000 helységről** a bejegyzett és be nem jegyzett kereskedők, iparosok, nagybirtokosok, orvosok, ügyvédek, szállodák és a legtöbb iparos stb. stb. czimeit szakmák szerint rendezve.

Minden város és helységhez kimerítő forgalmi és statisztikai adatok vannak csatolva, valamint helység, szakma és beszerzési forrásokról szóló tárgymutató.

■ Egy kötött példány ára 36 korona. ■

Kapható bérmentve a Magyar Pénzügy kiadóhivatalában,
Budapest, V., Sas-utca 13.

A Budapesti Kereskedelmi Testületől fentartott

Budapesti Kereskedelmi Akadémia

1908/1909. évben ötvenkettedik évfolyamát nyitja meg. Az intézet két tagozatra oszlik: a) **A Budapesti Kereskedelmi Akadémia felső kereskedelmi iskolájára**, melybe a közép- vagy polgáriiskola négyosztályának elvégzése után szeptember 1-én jeles és jó bizonyítványu, 2-án és 3-án a fennmaradó helyek arányában egyéb jelentkezők naponként a délelőtti órákban iratkozhatnak be; b) **A Budapesti Kereskedelmi Akadémiai (főiskolai) tanfolyamára**, mely két évfolyamra terjed és melynek hallgatói a második évben a **banküzlet, az export és importüzlet, a biztosítási üzlet és a fakereskedelem** szakirányai között választhatnak. E főiskolai tanfolyamra rendes hallgatókúl csak érettségi bizonyítvánnyal rendelkezők, rendkívüli hallgatókúl a gyakorlatban már alkalmazott tisztviselők is iratkozhatnak be szeptember 6-9-ig. Az egész intézet szervezetét, főlveteli föltételeit, alapítványi és tandíjmentes helyeit, ösztöndíjait stb. tárgyzó tudósításokat a budapestiek az intézet kapusánál kaphatnak, vidékieknek kívánatra postán megküldi a 3511

Budapesti Kereskedelmi Akadémia Igazgatósága (Budapest, V., Alkotmány-u. 11.)

Eredeti

crieweni 104 es után-
termesztés a leghide-
gebb télekn, raktarban
való fekvésnek es roz-
dának is ellentáll. Ho-
zadéka a legnagyobb.
A zord vidékeknek is
alkalmas buza.
A crieweni 104 es kü-
lönleges termése a por-
ros földmvelésügyi
minisztériumnak.

Böttger

Valamennyi zsák öl.
mozva és az itt látható
törvényileg védett véd-
dőjeggyel van ellátva.
Az 100 kg-ként
értendő, beleszámitva
az új zsákot, franko
Wartin át omás (után-
vétellel), az összeg elő-
zetes beküldése elle-
nében:

100-1000 kg-ig 30 M
1000-2500 > 29 1/2 >
2500-5000 > 29 >

A szállításmál rendki-
vüli fuvardíjengedmény
Böttger Rittergut Wartin,
Bez. Stettin.

Elismert vetőmag'er-
1931 melő birtok.

A Felsőlogkölcsonök

Lebonyolításának

Készítője

Ara bérmentve csinos

■ vászonkötésben ■

■ tiz korona. ■

Irták:

**Bokor Gyula és
dr. Makay Ernő,**

a Pesti Magyar Keres-
kedelmi Bank tisztviselői.

Megrendelhető a Magyar Pénzügy és a Magyar

Kereskedők Lapja kiadóhivatala által

Budapest, V., Sas-utca 13.

Ia ujságpapir

100 kg.-ként 12 koronáért kapható a «Magyar
Kereskedők Lapja» kiadóhivatalánál, Budapest,
V., Sas-utca 13

Bélyegilletékek Lexikona.

A bélyegilletékek szabályainak, az azokra vonatkozó rende-
leteknek és joggyakorlatoknak betűsoros összefoglalása.

Pénzügyintézetek, pénzügyintézeti tisztviselők, kereskedők, ügyvédek,
bírák és bírósági hivatalnokok, állami tisztviselők és jegyzők
számára.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisztérium által felülviz-
gáltatván, az 1903. évi aug. 9-én kelt 2268/P. M. sz. rende-
lettel az összes pénzügyi hatóságok és hivataloknak ajánlva lett.

Szerkesztette: **Bentke Imre** m. kir. pénzügyi s. titkár.

Ara 6 korona.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Pályásati hirdetmények.

A Középszolnok megye-zilahai takarékpénztári részvénytársulat Zilah pályázatot hirdet az intézet központjában megüresedett

segédkönyvelői állásra,

évi 1200 korona kezdőfizetéssel és 300 korona lakbérrel.

Az állás lehetőleg szeptember 1-én már elfoglalandó.

Kik katonai kötelezettségüknek eleget tettek és több évi pénzügyi gyakorlattal bírnak, előnyben részesülnek.

Óvadék 1200 korona.

A kellően felszerelt pályázati kérvények, fényképpel ellátva, az alant irt igazgatóságához nyújtandók be.

Zilah, 1908. augusztus 12.

3527 **A Középszolnok megye-zilahai takarékpénztári részvénytársulat igazgatósága.**

A Temerini takarékpénztár rt.

gyakornoki állásra

pályázatot hirdet.

A pályázótól megkívántatik felsőkereskedelmi érettségi bizonyítvány.

Kezdő havi fizetés 60 K, próbaidő 3 hó, melynek eltelté után vagy véglegesítettik, vagy egyszerűen felmentetik.

Sajátkezüleg irt és kellően felszerelt pályázati kérvény a fent nevezett intézet igazgatóságához legkésőbb szeptember hó 20-ig nyújtandó be. Az állás október hó 1-én töltendő be.

Kik némi pénzügyi gyakorlattal bírnak, vagy katonai kötelezettségüknek eleget tettek, előnyben részesülnek.

Temerin, 1908. augusztus hó 11.

3523

Az igazgatóság.

Pályásati hirdetmények.

As Ipar és gazdasági bank r. t. Zilahon
segédkönyvelői állásra

pályázatot hirdet.

Pályázhatnak felsőkereskedelmi iskolát végzett, több évi pénzügyi gyakorlattal bíró, tényleges katonai kötelezettségüknek eleget tett egyének.

Az állás 1200 korona törzsfizetés, lakbér és alapssabályszerinti jutallékkal van javadalmasza.

Akik a német és román nyelvet szóban és írásban bírják, előnyben részesülnek.

A pályázatok **szeptember 5-ig** fenti intézet igazgatóságához nyújtandók be. Az állás legkésőbb szeptember 15-én elfoglalandó.

Zilah, 1908. augusztus 12.

3524

Az igazgatóság.

A Halasi kereskedelmi bank r. t. Kiskunhalason

főkönyvelői állásra

3600 korona fizetéssel pályázatot hirdet. Az illető, ha megfelel, ügyvezető lesz. Állását f. évi október 1-én tartozik elfoglalni.

Kiskunhalas, 1908. augusztus 12.

3526

Az igazgatóság.

A Mezőkaszonyi Népbank Részvénytársaság
beregsoni termény- és áruraktár vállalata.

H i r d e t m é n y.

Alulírott pénzügyi igazgatósága tudatja az érdeklődőkkel, miszerint

termény- és áruraktár-üzletét

1908. évi augusztus hó első napjaiban megkezdte.

Beraktározásra elfogadunk a díjszabásban megjelölt összes **kereskedelmi árucikkeken** kívül **mindenfajta gabonaneműeket, hüvelyes veteményeket, őrleményeket és olajmagvakat.** Az árukat és terményeket üzletszabályzatunk értelmében való felelősség mellett, akár csomagolva, akár természetes állapotukban ömlesztve, akár zsákolva vannak, átvesszük, beraktározzuk és kezeljük, valamint tüzkár ellen biztosítjuk a szabályszerű raktári egyéb díjak ellenében; azokra kedvező — a váltószámítolási kamatlábnál olcsóbb — feltételek mellett, mindenkor forgalmi értékük háromnegyede (75%-a) erejéig kölcsönt folyósítunk.

Foglalkozunk ezenkívül saját iparvágányunk igénybevétele mellett a raktárolt áruk elszállítatásával, valamint megbízásból való eladásával is. **Előlegezzük, kifizetjük, illetve beszedjük továbbá a már letett, vagy leteendő árukat terhelő szállítási díjak, vámok, illetékek, fekbérek, elő- és utánvételi költségek s egyéb terheket**

A raktári üzleti- és díjszabályzat az érdeklődőknek mezőkaszonyi üzlethelyiségünkben rendelkezésére áll s az irodai órák alatt megtekinthető.

Kelt **Mezőkaszonyban, 1908. évi augusztus hó 15-én.**

A Mezőkaszonyi Népbank Részvénytársaság igazgatósága.

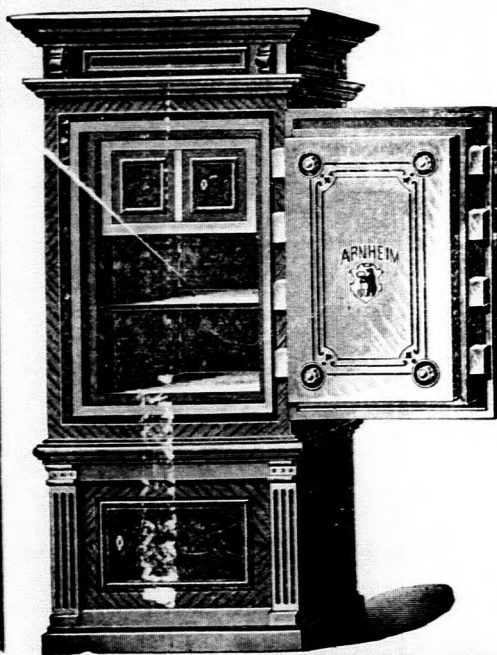
3530

Arnheim S. J. csász. és kir. udvari szállító
 Ő felsége a német császár és porosz király udvari műlakatosa

3442

A kontinens legrégibb

pénzszekrény és tresorgyára

Gyár és iroda:

BUDAPEST

V., Arhóc-utca 3

Telefon 44-43.

Mintaraktár:

BUDAPEST

V., Erzsébet-tér 17.

Telefon 39-46.

GYÁRT: Pánczélszekrényeket, páncélszobákat, safe-depositeket, takarékpénztári safe-rekeszeket, pénz-és okmányszekrényeket és minden e szakmába vágó cikket.

Hirdetések

felvételnek a lap kiadóhivatalában. Budapest, V., Sas-utca 13.

MINTALAPOK INGYEN.

Viszontelárusítóknak
 3379 engedmény.

Egyedül valódi **THIERRY BALZSAMA**
 csak

a zöld apáczával mint védőjeggyel. Legkevesebb megküldés 122 vagy 6/1, avagy 1 szabadalmazott különleges utazó családiüveg 5 korona. — Csomagolás ingyen.

Thierry Centifolium-kenőcse.

Legkevesebb megküldés 2 doboz 3.60 korona.

A legjobb házi szerek gyomorba, gyomorfés, görce, köhögés, mellbaj, az összes belső szervek gyulladása, köszvény, tagzsárgaság, mindenféle seb, sorvadás, tályogdaganat, bármely nemű sérülés, stb. ellen. Így tessék czimezni:

Védőangyal **Thierry A. Pregrada,** Rohics gyógyszerész mellett.

Raktárak Budapest: Török József gyógyszerész, Egger J. és Egger Leó dr. és Vértes L. Lugos. 8396

Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adói és illetékei. Irta: Kormos Alfréd, a Magyar Pénzügy és a Magyar Kereskedők Lapja szerkesztője. Az üzleti adón, a tőkekamat-adón és az alkalmazott keresetadóján kívül, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek összes illetékeivel is foglalkozik. Ara tiz korona. Megrendelhető a Magyar Pénzügy könyvosztályában Budapest, V., Sas-utca 13.

Alapított 1878. évben.

WALLA JÓZSEF

czementárugyár részvénytársaság

mozaik-, műkőárugyár-, beton- és vasbeton-építési vállalat.

Iroda és gyár kizárólag:

Budapest, VII., Gizella-ut 38.

Elvállal:

vasbeton-, beton-, torazzó-, csatornázási-, burkolási- és műkőmunkákat.

Gyárt és raktáron tart: mindennemű burkolati lapokat, czementcsöveket, czementet és tűzállótéglat stb.

3504

Telefon 59-90.

Gr. Csáky **prakfalvi László**
vas-és aczélgyár Rt.

Igazgatóság:

Bpest, IX., Csillag-u. 4.

Különleges cikkek: Szerszám-tégelyacél, gyors esztergaacél. — Öntöttgép-acél, kőfuroacél. — Marótárcsák és aczélemezek. Rudolf Schmidt & Co.-féle szab. „Ajax”, rugópörtyök. — Egyedtelárusítása a patkójelű öntött-aczélszelőknek, az Usines Metallurgiques Vallorbe-féle „Grobet” pontosságú reszelőknek és a dr. Georg Schmidt Radeberg-féle szab. különlegességi reszelőknek.

Állandó raktár Budapest, IX., Csillag-utca 4.

TELEFON 65-45.

TELEFON 65-45.

„SALUBRITAS“

hygienikus-köpödény kölcsönző, fertőtlenítő, tisztító és antiseptikus folyadékkal töltő vállalat 3454

Budapest, VII. ker.,

Gizella-ut 43. sz.

Telefon 52-70.

Vállalatunk ajánlkozik csinos hygienikus köpöcsészék felállítására, melyeket mi abszolúte szagtalan fertőtlenítő folyadékkal töltünk meg, rendes időközökben más frissen töltött fertőtlenített és tiszta köpödényekkel cserélünk fel. Óriási fontosságu azon körülmény, hogy a köpödények kiürítése és tisztítása nem a házban történik és nem a háziszolga-személyzet által végeztetik, a mi által megszűnik azon veszély, hogy a háziszolga-személyzet, mely eddig a tisztogatást eszközölte, más használati tárgyakkal elkerülhetetlen érintése által ezeket megfertőztesse. Elenyészően csekély költség.

SZIKLAI JENŐ

könyv-, mű-, zenemű-, papir- és írószerek-kereskedés.
 Nyomtatványok felvétele. Üzleti könyvek raktára.

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 42.

TELEFON 81-78.

3427

TELEFON 81-78.

Dombornyomásu

**IRODAI
 CIMKÉK.**

Raktáron tartom a következő 11 felirattal:

Sürgős, Melléklet, Ajánlv, Másolva, Másolat, Postatakarékpénztári befizetési lap, Einlage, Beilage, Recommandirt, Copirt, Eilt.

Ezer drb egy felirattal K 2,20 nettó.

KREMSIER GERSON villanyerőre berendezett levélpécségyár és dombornyomda

Budapest, VI., Szerecsen-utca 37.

Telefon 114-31.

3453

Telefon 114-31.

Bármilyen

KÖNYVET

kiván, Irjon a

**Magyar
 Kereskedők
 Lapja**

kiadóhivatalába

Budapest,

V., Sas-utca 13.

Tejeladás.

A szécsényi tejszövetkezet által évenként termelt mintegy

700,000 liter tej

1909. évi április 1-től 1912. évi október 1-éig eladásra bocsátatik.

A tejgyári épületek a gőzerőre berendezett tejfeldolgozó és a sajtgyártáshoz szükséges gépek és szerelvények tejgyáronk használatra atadának.

Venni szándékozők felkéretnek, hogy ajánlataikat legkésőbb 1908. évi augusztus hó 30-áig alulirothoz betérjeszteni sziveskedjenek.

Szécsény (Nograd m.), 1908. augusztus 10-én.

Ruszinkó Antal,

3529

kir. tanácsos, tejszövetkezeti igazgató.

Kitűnő kereset

kinálkozik előkelő, könnyű mellékfoglalkozás révén, erélyes, intelligens urak számára. Szives ajánlatok „Kitűnő kereset 1646” jelige alatt a «Magyar Pénzügy» kiadóhivatalához, Budapest, V., Sas-utca 13. sz. kéretnek. 3129